Afetler ve Etkileri

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. **a) Heyelan b) Çığ c) Deprem ç) Sel (taşkın)**

2. **D**
Can ve mal kaybına yol açan doğa olayı afettir.

3. **D – D – Y – Y**
İnsan faaliyetleri bazı afetlerin etkisini artırır; heyelan eğimli yamaçlarda görülür.

4. **C**
Deprem yer kabuğundaki hareketlerle oluşur.

5. **Örnek: Orman yangını / erozyon / kuraklık / obruk / fırtına**

6. **Depremde can kayıplarının asıl nedeninin, kurallara uyulmadan yapılan dayanıksız binalar ve alınmayan önlemler olduğu anlatılmaktadır.**

7. **A**
Bitki kökleri toprağı tutar; ağaçlar kesilince toprak kolayca taşınır.

8. **Örnek: Binalar, yollar ve köprüler yıkılır; elektrik ve su kesilir; tarihî yapılar zarar görür.**

9. **1-b 2-ç 3-a 4-c**

10. **Örnek: Heyelan – ilimiz dağlık, eğimli ve yağışlıdır.**
Öğrenci kendi ilinin özelliklerine göre cevaplar.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11. **Sel (taşkın)**

12. **B**
Eğimli yamaçlarda yağışla ağırlaşan toprak kayar.

13 **a) Heyelan b) 50 c) İl dağlık, eğimli ve yağışlı bir ildir (heyelan ve sel çok görülüyor).**
14 + 22 + 4 + 8 + 2 = 50

14 **1, 3 ve 5**
Şiddetli yağış ve yer kabuğunun kırılması doğal nedenlerdir.

15 **Örnek: Tarım ürünleri ve hayvanlar zarar görür; fabrikalar ve iş yerleri kapanır; yıkılan yapıların onarımı için büyük harcama yapılır.**

16 **B**
Yer altı suyu azalınca yer altındaki boşluklar çöker.

17 **Arazinin çok eğimli olması ve yıl boyunca bol yağış alması.**

18 **Doğal neden: Yazların sıcak ve kurak geçmesi. İnsan davranışı: Ormanda ateş yakmak, cam şişe ya da sigara izmariti atmak.**

19 **D**

20 **Afet bilinci artınca insanlar dayanıklı bina yapma, önceden hazırlık yapma gibi önlemler alır; gelecekteki afetlerde can ve mal kaybı azalır.**

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **Yamaçköy. Gerekçe: Eğimli arazi, bol yağış ve ağaçların kesilmesi toprağı kaymaya açık hâle getirir. Öneri: Yamaçları ağaçlandırmak, yerleşimi güvenli alanlara taşımak, istinat duvarı yapmak.**

22 **B**
Deprem önlenemez; ancak etkileri dayanıklı yapılarla azaltılabilir.

23 **Dere yataklarına bina yapılması ve derenin üzerinin kapatılması. Dere yatakları boş bırakılmalı, yapılaşmaya izin verilmemeli, altyapı yağışlara uygun hâle getirilmelidir.**

24 **C**
Örneğin ıssız bir dağda düşen çığ doğa olayıdır; yerleşim yerini vurursa afettir.

25 **Depremin zararı yalnızca büyüklüğüne değil, alınan önlemlere bağlıdır; depreme dayanıklı yapılar can ve mal kaybını büyük ölçüde azaltır.**
"Deprem değil, ihmal öldürür." sözünü destekler.

26 **A**

Sel, akarsu yatakları ve çevresindeki alçak yerlerde görülür.

27 **Tarım: Ürün verimi düşer, hayvancılık zorlaşır. Su: İçme ve kullanma suyu azalır, göller kurur. Göç: Geçimini sağlayamayan insanlar başka yerlere göç edebilir.**

28 **Bitki örtüsü korunmalı ve ağaçlandırma yapılmalıdır (bitki kökleri toprağı tutar). Etki: Verimli üst toprak taşındığı için tarım alanlarının verimi düşer.**

Deneyde değişen tek şey bitki örtüsüdür; bitki örtüsü toprağın taşınmasını azaltmıştır.

29 **Tarihî yapılar yüzyıllar önce yapılmış, kültürel mirasımızın parçasıdır; yıkıldıklarında aslına uygun olarak yeniden yapılmaları çok zor ya da imkânsızdır.**

30 **Örnek: Sağlam zemin seçilmeli ve bina depreme dayanıklı yapılmalı; dere yatağından ve taşkın alanından uzak olmalı; heyelan riski olan eğimli yamaçlardan uzak olmalı.**